

САНА ОЛОХ

ССКП ЧУРАНЧЫТААБЫ РАЙКОМУН УОННА ҮЛЭХИТТЭР
ДЕПУТАТТАРЫН ОРОЙХОННААБЫ СОВЕТЫН ОРГАНА

Х а б ы а т

1931 сүл алгыһны
15 күнүттэн тахсар

№ 77 (4344) 1973 сүл, Бэс ыйын 28 күнэ
Сманата 2 харчы

Л. И. БРЕЖНЕВ ФРАНЦИЯБА КЭЛИИТЭ

ПАРИЖ. (ССТА) ССКП КК Генеральнай секретара, ССРС Верховнай Советын Президиумун чилиэнэ Л. И. Брежнев Советскай Союз уонна Франция икки ардыларыгар олохтоммут үрдүк таһымна кон-
сультациялары ыытты практикатыгар
сеп түбөһиннэрэн Франция Республикатын
Президенти Ж. Помпиду ыгырыгытынан бэс
ыйын 26 күнүгэр Парижка кэлтэ.

Л. И. БРЕЖНЕВ Ж. ПОМПИДУЛУУН КЭПСЭТИИТЭ

ПАРИЖ. (ССТА) Бэс ыйын 26 күнүгэр Рамбуйе дыбарыһыгар, Париж таһыгар, ССКП КК Генеральнай секретара Л. И. Брежнев Франция Республикатын Президенти Ж. Помпидулуун кэпсэтиитэ буолла.
Советскай-французскай политическай консультациялар араамкаларынан Л. И. Брежнев уонна Ж. Помпиду советскай-французскай сыһыаннаһылары салгым салгынарыгы боппуруостарыгар ону сэргэ хардарыта интэ-
риэстээх аан дойдутаагы сорох проблемаларга санааларын билэтистилэр.
Кэпсэтин дымалабыай конструктивнай быһымта-майгыга барда.
Күн иккис аңарылар кэпсэтин салбанна.

Болтоһоттон сонуннар

Төр дүс сылын

С. А. Винокуров быһыһын 40 күк үүтү сүөсканан эмээхтир, бороону сыд таһааран сүөххэ үө-
төнлөрбүтэ. Билигин 40 ыһырайы сылык. Быһыл да сыйын ыһырайы-
кэро сыдыбар. Ойукаларыгар хо-
нууһун, мыйыһын арааран абын-
аһылыгы күнүтэ ситэргэ кы-
һанар. Аһас кыраларыгар аһа-
шын, — диир С. А. Винокуров.

ИННИКИ ИҺЭР

Отделениега биһир үчүгэй көр-
дөрүүлээх ыһыһынсытынан А. И.
Монастырева буолар. Кини 17
ыһабы көрөр-истэр. Төрүүсү
ыһыһыга, ыһабы көмүгэр сапта-
рыһа эмиз бэркэ кыһанар.
Сыл биэс ыйдарыгар үүт кэ-
пөйүмөн ыһыһын сородабын бал-
тараа бүк толорбута. Сайынны
түөрт ыйдарга үүтү өлгөмүн
ыһыһын социалистическайды
куоталаһыһа киһирсэн, графигын
күнүтэ аһаран иһэр.

Субуруускай аатынан сөххөз сорох ыйларга хонук аһыһын
Болтоһоттоогу отделениетин Кыһ-
даллаһы биригээдэтигэр В. В.
Лебедева 41 ыһырайы көрөр. Кини
адуһууттан түһүт ыһырайдары ыһырайдарын аһата сыдыбар.

СНИМОККА: А. А. Винокуров
П. СЕДАЛИЩЕВ фотолар.

ҮӨРЭХ ДЫЛЫН ТҮМҮКТЭРЭ

1972--1973 сс. партийнай үөрэх дыла түмүктэннэ. Оройуон
үөдүнэн үөрэх 23 үрдүнү, 7 ортоку, 17 начальнай итинэнэ 16
маассабай куруһуонтарын уонна оскуолаларын 1062 киһи үөрэнэн
бүтэрдэ. Итини таһынан экономическай үөрэхтээһининэн 1634 ра-
бочай уонна сулууспалаах хабылынна. Партийнай үөрэбинэн ком-
мунистар бары хабылыннылар, үгүстэр пропагандистарынан үлэ-
лээтилэр.

Политическай үөрэхтээһин ис хоһоонун байытыһыга, идеяһын
үрдэтиһэ таб. Л. И. Брежнев «ССРС 50 сылын туһунан» даны-
лааһын үөрдэти улаханнан көмөлөстө. Коммунистар уонна пар-
тията суохтар ССРС-на национальнай политика эргөйдөөһүнүн,
көрүөттэр дөбөрдөһүүлэрин, социалистическай интернационализм
туһарынан темалары дирингин үөрдэтиллэр. Үгүс куруһуонтар
түмүктүүр занятиеларыгар ССКП КК муус устардаабы (1973 с.)
Пленумун матырыйаалара, таб. Л. И. Брежнев үлэһиттэр Пер-
вэй Маайдаабы демонстрацияларыгар этиитэ уонна да атын аан
дойду бүгүнкү олоһор сыһыаннаах матырыйааллар үөрдэтилинни-
лэр.

Партийнай үөрэх ааспыт сылыгар Субуруускай аатынан сөххөз-
таабы партийнай тэрилтэбэ штаты таһынан парткабинет (сэбиэ-
дистай Соловьев Н. С.) куруһуонтар үлэлэрин туһарыһа, ком-
мунистар үөрэхтэрин тэрийиһэ уонна түмүктээһиниһэ, пропаган-
дистары аттестациялааһыһа элбэх көмөнү өгөрдө. Эрилин Эри-
стин аатынан холхөстээбэ партийнай тэрилтэ (партком секретара
Дмитриев Н. С.) пропагандистары аттестациялааһыны тэрээһин-
нээхтик ыытта. Үгүс пропагандистар куруһуонтарга ытыһылар
занятиелар недүүстэрин үрдэтиһэ утумнаахтык үлэлээтилэр. Ки-
һилэр ортолоругар элбэтээх пропагандистар Саввин Р. М. (Чу-
рапчы орто оскуолата), Дьянов Л. А. (Калинин аатынан хол-
хөз), Титов В. Г. (Эрилин Эристин аатынан холхөз), Саввина
А. Е. (Соловьев оскуолата) уо.д.а. бааллар.

Итилэри сэргэ партийнай үөрэби ааспыт сылга тэрийиһэ үгүс
көгүтүүлэр уонна итэбэстэр таһаарылыннылар. Парткабинет мето-
дическай совета партийнай үөрэх недүүһүн үрдэтиһэ баар кыах-
тары кыһайан туһамматта. Маһнаыгы сүһүөх партийнай тэрилтэлэр
куруһуонтар үлэлэрин ситэтэ суох салайбыттарын, хонтуруоллаа-
быттарын түмүгэр занятиелар биризмэтигэр ытыһылыбат буолуу-
лара уонна истээччилэр занятиелары көтүтүүлэрэ таһаарылынны.
Итиннээх салтөөх түмүктэр тутатына өһөһүллүбүтүлэр. Ол өх-
суутугар Тарасов Н. П. (Холтобо), Петров П. М. (Хайахсыт), Пи-
чинин С. А. (промкомбинат) салайар куруһуонтарыгар занятиелар
олус аһыахтык ытыһылыннылар.

Партийнай үөрэби биризмэтигэр, тэрээһиннээхтик түмүктээһин
улахан суолтаны ылар. Маныаха сорох партийнай тэрилтэлэр
быйыл эмиз бытаарыһыны таһаардылар. Ордун Ленин аатынан
холхөстээбэ партийнай тэрилтэ (партком секретарын солбуйааччы
Софронов Ф. Р.) эппизтиннээх суохтук сыһыаннаста. Сорох пропа-
гандистар куруһуонтар үлэлэрин аһаһытаабакка, аһардаас аһыах
сыһыппараларынан эрз суруйан отчуоттуулар. Ити итэбэстэри
туһарыһыһа, партийнай үөрэх ис хоһоонун бары өттүнэн ыры-
тыһыһа кыабы биэрбэт.

Үлэһиттэри экономическай үөрэхтээһин—билигин кэм биһир
сүрүн көрдөбүлэ бу боппурууска тэрилтэлэр, хаһаайыстыбалар
салайааччылар, оройуондаабы тыа хаһаайыстыбатын управление-
та үгүс көгүтүүлэри таһаардылар. Экономическай билии төрүттэ-
рин үөрдэтиһэ тэриллибит маассабай куруһуонтар, оскуолалар за-
нятиелары аһыахтык, мөлтөх тэрээһиннээхтик ыыттылар. Сорох
партийнай тэрилтэлэр куруһуонтары тэрийэн эрз баран, киһилэр
үлэлэригэр бөһөһөһүлөрүн уурбатылар, көмөнү уонна хонтуруолу
олохтооботтулар. Итини үтэһэ хас биһирдин истээччи бу дылааба
суолта биэрэн үөрдэниһэ эмиз кыаллыбата.

Инниниктин хас биһирдин куруһуон уонна оскуола үлэтин, хас
биһирдин истээччи билиитин үрдэтининин хонтуруоллааһыны нүү-
һүрдүллүөхтээх, эппизтиннээх ирдэниллиэхтээх. Политическай үө-
рэх түмүктэрин партийнай мунньахтарга сийилин дүүүллэһин
таһаарылыһыт итэбэстэри туһаратар дыһаллары ыһылыахтаах.

Сайынны кэмгэ үлэһиттэр ортолоругар маассабай-политическай
иитэр үлэни күүһүрэр туһугар лекционной пропаганданы, боп-
пуруас-эппизт биэчэрдэрин, данылааттары, политинформациялары
өһөрүүнү былааннаахтык тэрийиһи сороһа турар. Маныаха сүрүн-
нэн ССКП КК муус устардаабы (1973 с.) Пленумун матыры-
яалларын үөрдэтинин сэргэ РСДРП II съезһе буолбута 70 сыла
туһуутун туһунан матырыйааллар киһиник туһанылыахтаахтар.

С. ЧИЧИГИНАРОВ,
ССКП райкомун инструктора.

ОРОЙУОН ХАҺААЙЫСТЫБАЛАРЫГАР 1973 СЫЛГА ОТТООҺУН ГРАФИГА (тоннанан)

Колхөстөр уонна сөххөз заттара	Оттоо- һун былаана	О Т Ы Ы А					А Т Ы Р Д Ы А Х Ы Ы А				Б А Л А Б А Н Ы Ы А		
		2VII 1%	9VII 5%	16VII 13%	23VII 25%	30VII 35%	6VII 46%	13VII 60%	20VII 70%	27VII 80%	3IX 90%	10IX 95%	17IX 100%
Ленин	7300	73	365	949	1825	2553	3358	4380	5110	5840	6570	6935	7300
Эрилин Эристин	11800	118	590	1534	2950	4130	5428	7080	8260	9440	10620	11210	11800
Калинин	4300	43	215	559	1075	1505	1978	2580	3010	3440	3870	4085	4300
Кара Марк	4100	41	205	533	1025	1435	1886	2460	2870	3280	3690	3895	4100
Субуруускай сөххөз	18000	180	900	2340	4500	6300	8280	10800	12600	14400	16200	17100	18000
Оройуон үрдүнэн:	43500	435	2275	5915	11375	15925	20930	27300	31850	36400	40950	43225	45500

Бэстайбыт зэвоноларга убаһанай, иккис мизэстэлээх зэвоноларга 30 килограмм этинэн бириэсийэлэри олохтуулларыгар хаһаайыстыба-лар сэлэйээччыларын сүбэлээнэ. Ол гынан баран бириэмийэлээһини тэрээһиннээх хаһаайыстыба бэйэтэ быһаарыахтаах.

ОСКУОЛАЛАРГА ҮӨРЭХ ДЬЫЛА ТҮМҮКТЭННЭ

СИТИИ-ХОТУУ
БУКА БАРЫ

Сынан орто оскуулатыгар үөрэнээччилэр тийэх выпускнай экзаменнарын историяба уонна обществоведениеба туттардылар. Бу сырыыта үөрэнээччилэр экзаменнарын бары туттаран, учууталларын эрэлирин төлөрдүлэр. Историяба Илья Башарин уонна Шура Макарова «5» сыанаба эппизттэтилэр. «4» сыанаба сэттэ оҕо туттарда. Эгэтон обществоведениеба Шура Макарова эрэ «бизэстэннэ». Сэттэ оҕо

АТТЕСТАТЫН ЫЛЛЫЛАР

«4» сыянаны ышлылар. Кинилэр
ертөлөрүгэр Зина Захарова, Поля
Смолцова, Илья Башарин у.д.а.
бааллар.

Онон Илья Башарин аттес-
тыгар нигардас «4»—«5» сыл-
налар туудулар. Эксаменнары
Шура Маиарова, Зина Захророва
уонка Фени Ноговицына наар
«4»—«5» сыаналарга туттары-
лар. Ити курдук выпускной
экзаменга киллэрэллибит 24
үөрэнээччилэр бука бары сч-
тий-хотуу аттесатын ыппылар.

Педсовет быһаарыытынан сэт-
тэ бастыг үөрэнэччилэр: Илья
Башгирин, Шура Макарова, Зина
Захарова, Феня Ноговицына, Шу-
ра Денисова, Дуня Афанасьева
уонна Агаша Попова үрдүк * үа-
раххэ киирини олимпиадаҥа тутта-
ра барарга рекомендацмалана-
нылар.

Д. КРЫЛОВ

СНИМОНКА: А. Т. Мулаков-
ская аатын Чурапчы арыс кы-
лаастах оһуолатын маһнайс
нылааһын туйгуниук үөрэнэ бү-
тэрэит октябренок Айта АЛЕК-
САНДРОВА.

П. СЕВАЛИШЕВ фотрис.

ЯКУТСКАЙГА СЫРЫТТЫЛАР

А. Е. Кузнецовская эаттынан
Чурапчы алыс кылаастаах
бескуслатын үөрөһөччилэрин
дыһсеннилиннэһэ, үөрөһө, об-
щественнай үлэһэ күтөлэ-
һиыдарыгар VIII «а» кылаас
обетинбыта. Онон бу кылаас
13 үөрөһөччилэрэ үчүстэн
Н. К. Калпынов саялалатынан
Якутскайга киирэн үс күч
күүлэйдээн тараастылар. Ки-
нилэр Е. - М. Ярозданскай эа-
тынан кыраайы үрөтөр рес-
публиканскай музейга сырыт-
тылар, Саха сирия ыччалык
Фестивалын спорттивнай ку-
раһтанилэрин Буһуура үөннэ
сыныбалык парматтар сая-
лыан дуобуһа көрдүүлэр, СГЭ
якутовай саялалатыгар Үөһээ
Бүлүү оройуонун уус-уран
схмодельнайынан кыттыы-
лаахтарын концертыгар сы-
рыттылар.

Өвдөр Чуралчигтан Якутскайга самолетунаа көппүтүрэ, оттон тыһааларулар улуу Леанаа тейлэхэдунан туоралтылар.

Үүрэгзэвсгэлээр мангатай сайн
тухалдаагүйг шинганаар са-
налдаахгүй.

БИЊИГИ КОРР.

Сынъалан
туһалааж
буолуоҕа

Анхныгараа: Агаарыг нэгдэлжүүлэхээр СССР-ийн
хүндэтгэсэн үндсэн үндсэнхэн педагог Н. А. Водичкин,
инженерийн В. Г. Сивцева агаарыгараа, ИБСАК
байкома практикээр тэдгэр студентийн байгаа-
хийдгараа уонга рбнн инженерийн (байрмхтгэх,
бүчгдгэр агаарыг тэдгэр тэй сангагхтгэн үндснээр).

Билгирлэмнэгтэй киришчтэ зөөнотугар үзэ-
лэбт VII кылаас үөрэнэччнтэ Федя Лоскин
салаттагын уонча оёо сүүрбөттөн тахса ты-
һыычча киришччэнн үэтээн колхозка тутта-
рылахтара. Кирилэр биллгүн итингэ бөлөмчөө
смыдылар. IV—VI кылаастар үөрэнэччилэрит-
тэн сүүрбөччча оёону мууһкаан, анал техника-
лаан лабаста хомууар зөөноту тэрийэбт. Оттон
пачылай кылаас үөрэнэччилэрингэр оёо плө-
шадаттын аларты кыбанабыт.

Эдгээр оюу өтгүүр зүвэнд хамгийн томло-
лгохтарна.

Оройуон хаһаайыстыбаларыгар 1973 сылга сиилэстээһин графига (тонналан)

Колхозтар уюна совхоз яаттары	Сылла- ры билан	О Т Ы Ъ А				А Т Ы Р Д Ъ А Х Ы Ы А		
		9VII 10%	16VII 20%	23VII 50%	30VII 60%	6VII 80%	13VII 90%	20VII 100%
Денин	900	90	180	450	540	720	810	900
Эришья Эрнстани	1600	160	320	800	960	1280	1440	1600
Казиния	500	50	100	250	300	400	450	500
Бара Марке	550	55	110	275	330	440	495	550
Субуруекай совхоз	2950	295	590	1475	1770	2360	2655	2950
Өбөлхөн үлдүм:	6500	650	1300	3250	3900	5200	5850	6500

Оройуон хаһаайыстыбаларыгар 1973 сылга сенаһы бэлэмнээһинин
Г Р А Ф И Г А (тонннан)

Колхозтар уонна сойхос алтатара	Сигээ- ды быланы	О Т Ы Ы А				АТЫРДЫАХ ИЙА		
		8VII 5%	16VII 25%	23VII 50%	30VII 60%	6VIII 70%	15VIII 90%	20VIII 100%
Депини	800	40	200	400	480	560	720	800
Эриэни, Эриэтиня	1300	65	325	650	780	910	1170	1300
Кадонни	500	25	125	250	300	350	450	500
Кара Марже	500	25	125	250	300	350	450	500
Субуруускай сойхос	2000	100	500	1000	1200	1400	1800	2000
Оройуон үрдүгүн:	5100	255	1275	2550	3060	3570	4590	5100

АММАЛАР БАЧЫЫМНАРЫНАН

Үүрэх аласыг дэмлэгч бичиг
ли оюулаагүйн 257-оо үе
рэмийн 242-т кылаастары
бүтэрдилэр. 7-оо кылаастары
нэглэс сэл халаларыгыншылал, 8
оо күбүгүнү үзүлэхүер. Оюу
лада 19 көмөмөл чыныга үе
нэрттэл. 48-ла бүтэрдэ, биер
күбүгүнүлэннэ. 107-нэрттэл
105-ла кылаахын тарыста. Оюу
үөрүрү бичиг 94,2 барыахын
танигыз.

[illegible]

Бийнл саас 300 кубометр салхины нэгдэл, оркуула талытар гадардгийн. 50 тонн тас чох

тэйлийнхээ 170 метр усталаах капиталтай давуур тугуунаа. Ардод инвентары гурарга-хара-йрга хайаагилгайгайгай аяадаг туугуунаа, ишиг кавиргалаах учууталлар олоор дээдээрнэгэр наймалгайгай сина булуур хастар-дигат. Окуола тагнанаах учууталгай, синаагай таригиинит. Базарга окуолааах бүтээр экзе-лена суух киллаастар үөрэнэгччи-лэр састаг производственай практигаларгайгай үлэгэгчилэр. Билэги окуола тагнанаах үлэгэгчилэрнээ үөрэнэгр киллааста, инвентаргайгай синаагай учууталлар олоор үлэгэгчилэрнээ оромуу-наа синаагайгайгай. Онуоха сөн булуур чатыргайгайгай булуу-наа. Бү үлэгэгчилэр Р. Ф. Попона-рев синаагайгайгай.

Сайыгны сэмгэ үөрэнээччилэр туһалаахтык смирныаналларың наадатыгар кэжэ үлэлэр ыытыллылар. Ол курдук, 12 оро Сүбүруускай аатынн сорхос Сылдига аһылар пионерскай далайыгар смирныа бу күнүргэ бараллар. IX сылайы бүтөрбөт Саргылаана Попона Якутскайга аһылар комсомольскай активистар наадырларыгар киирээхтээх. 20 оро хайыы-үлэ сорхос фермаларыгар үлэлээн арадлар.

Бийдм от үзэтигэр үөрэнээч-
чилэр биригээдэлэрин аан бас-
таан тэрийнэбит. Голхоо өгдөлө-
нөөтэй салалтата ол биригээдэни
салайарга рибочай Г. Н. Наро-
новы алаата. Маны тайннан
үгүс үөрэнээччилэр өтүүр зве-
ноларга, моой өтгөөччударга сү-
мизарыллан комсомолхотэра. Үр-
дүкү кылаас үөрэнээччилэрэ ба-
ра көрнөтэ өтгөөхунна кыттал-
ларыгар кибанабыт. Оттөн йаһи-
лик киниягар—Килэкигэ одо-
роо сүрүшнээн ачаланмай кы-
лаастар үөрэнээччилэринтэй 60
одону түээн сөөднэй этэгсөт тэ-
рийнэбит. Кинилэр лабынта хөмү-
йүүтүн курдук чөлчөкн уларэ
тэрдэллэхатара.

Биолог-учууртат Л. О. Соловьев саяалтатнаа 3—4 орооскуола таһынаады уучаастааха олордуллубут хэргэтинүй уонна халпымыста үтүүтэрин көрүүхтэ-рээ-хараыйнахтара.

Үөрэнээчид сэлэнгээс сун-
изаланнарын барыг өтгүнэй туна-
лахтыг; тэрийгээ сэрэх учуу-
галар бичигчид хуулиахара.

Е. ПОПОВ.

Кытазнах орто эскулатын
дирентора.

ПЯТИЛЕТКА УДАРНОЙ ТУТУУДАРЫГАР

СВЕТЛАЙ ЛР (Волгоградский уобалас). Белонтаах-витаминнаах нэнцэнтэргээр Светлоярскийдаабы заводтарын тутуу—Бүтүн Союз.

таабы ыччат-комсомольский ту-
тууту:ан биллэриллэбэтэ. Кэлэр
сылга үлэбэ предприятие бастаны
уочарата киллэриллэбэтэ. Мэна
дойду бары мунунтарыттан ком-
сомольский путевикан уолаттар
уонна ырыттар кэллэлэр.
СНИМКА: завод кылаабы-
най норууһун тутуутугар.

Н. Суровцов фотота.
ССТА фотехрониката

ЫЧЧАТ ААН ДОЙДУТААҢЫ ФОРУМУН КӨРСӨ

ЧЕХОСЛОВАКИЯ. Пльзенинзэи массынга онгорар «Шкода» комбинат бу эдэр рабочайдара—«Фестиваль симфоникитин ийин» дизайнчат производственной хамсааһынын активнай ыттыылаахтара. Ити куоталаһы дойду бүтүннүүтүн үрдүнэн кистини тэнийдэ. Ыйчат социалистическай союһун чилиэинэрэ үрдэтиллибит социалистическай эбһһэтэпистиһэлэри ылыналлар.

Бастыңтан бастыңнар Берлинге ыңнаттар уенна студенттар Аан
дойдутаабы Х форумнарыгар барыахтара.

ЧТН—ССТА фотолара.

От тэрилин онгороллор

СЫЛАН. Болжолго кырдыгас-
тарган бачкымын. Улахан Күөл
пенсионердара ийла хабан ыг-
быггара, от үлэтинэр бары кы-
дынан кыгтарга, жомолдоорго
бынаарымматтара.

Бейүлөк байрытык кырдаа-хотур угун бөлөмизгө. Кини-
байа Петр Капитонович Плато-
нов 50 кыраабызы өтөрүх
өсө түөрт сыарбаны өтөрдү.
Е. ОКОЕВОВА.

буудбута. Игнхтэн отуугуу ааспыт
бичаардарга дээрн бүтэрбитэ.
Ань сүүрбэ кырабылы бу күн-
дэртэ өгөрөн биэрэр таллаах.
Отгон Дмитрий Егорович Трои-
мов орошнор 25 агардыа, 20
хатур угун бөламинэстэ. Кши
ессе түөрт саарбаны өгөрдө.

E. OKHOEMOVA

Прививкалар

врач субэпэ

жылылар суух буудлудар.

Прививка дээн тугуй? Сын-
ганаах нарындынхан ки-
нэ олоон устатгар бирдэ ма-
дан баран иккитээн малдыбат
түбэлтэ баар буолар. Ол ки-
нэтүгү-хааныгар нарынны ула-
ны ийүүтүт үскааһинитээн
сибээстэх. Ийүүтүт кибиэх
икки суолунан үсүүр: баста-
кытынан, естественнэй (ханын-
да прививката суох малды-
кэнниттэн үсүүр ийүүтүт)
уонна искусственной. Искусствен-
най ийүүтүт сыстыганнаах
нарынлартан харыстаан быһымы
(прививка) кэнниттэн үсүүр.

Прививкамы тугунан өнөр-лоруй? Күүстэра мөлтөтүлүүбүт тымынаах үөшүр өлбүт ыарымы таргатааччы тымынаах харамай-дэрынан. Мөнгүөк прививкамы вакцинация дигэн ааттанар. Иккиһинэн, ыарымы таргатааччы харамайдар дьааттарынан.

[illegible]

тэй тусгажбитийн шинэ, ол атын
марныгаа тууадаабаг. Хас ма-
рын бэртгэ тус-тусна илүүд-
тэтгээх. Ол шийн промивка өк-
сестээн эмэг өгөхүүдэр. Ону
ривакцинация дээр ааттвир.

Өдөөлөгч скарлатин, дифтерин
карь, коклюш, салтан оспата,
свинка, краснуха (кайнал бум-
нахтаах), эпидемический пароти-
тит уонжа Полиомиелит бурдук
ыарыылары утары прививкалар
огоһулдааттар.

Оспаны утары вакцинация өрө билэр сазыны туола илгитинэ өгөһүддэр. Оттон ревакцинация (даттааи быйыы) өрө 8, 18, 23 саастарыгар, онтон хэһин 5—6 сыл буола-буола 50 сааһыгар дээрэ өгөһүддэр. Салгыи утары быйыы кыһын өрө өссө баллыһыаттан таһса илгитинэ өгөһүддэр. Кэһин ревакцинация өрө 7, 12, 17 саастарыгар хайһан да өгөһүдүлүүхтээх. Ону таһынан өрө салгыинан ыарыыга сысты-быттан сыстыбатырын билэргэ түркэ реакцията, оттон салгыи прививкатын өгөрүүх иннинэ ханту реакцията диэннар өгөһүддэллэр. Прививка өрө ыадыбат ара буолларына өгөһүддэр.

Дифтерияны утары бастакы

прививка ово ясо зыра эрдэрин, 5—6 мйдаагар өгөһулар. Магнайгы вакцинация үс прививкалаах. Прививканы 30—40 хоно-хоно өгөрөдлөр. Өскөтүн ово ыалдыр буолларына ити прививканы өгөрүү болдыри 2—3 мйга диэри уһатыллар. Магнайгы ревакцинация үһүс прививка көннүтүн 9—12 мй буолан баран, ово баатырал састаагар өгөһулаар. Оһон кэлэр ревакцинациялары 6, 11, 16, 17 састаарыгар өгөрөдлөр.

Дифтерияга прививканы өбө-
малынагаа эбэгэр дөтсэднэ эмх-
дыбайу буолларына хайаан даба-
ны балымынаа эрэ өгөһүлүөх-
таах. Прививка өгөһүлүлэр кэм-
гэр өдөнү бадынаага абыл-
лыахтаарын ийэ өйдүөхтөөх.

Хас бигддин төрөлшүт кэмн-
тэн кэмнтерин оёотугар прививка
оёбууларын ситийнэхтэх. Ити
оёо ыалдыбакта, доруобайдык
улаатарыгар уяханын: туба-
ныарын ердук тоёоллоон ой-
дүөххэ ыада. - Олорбүт уонна
улаабыт сирдэриттэн нөһөр тү-
бэтэлэринер оёбуулугубүт при-
вивкалар тустарынан хайаан да-
раны ыспараллака ыалдынах-
та. Ити оёо аныгыткы привив-
кага хайан оёбууларын бэлэргэ
көмөлөөх.

Төрөлхүүттер оюутун камчар
приивкалатаргыт булгуччулаах.
М. ИВАНОВА,
инфекционист-врач.

ИНФЕКЦИОНИСТ-ВРАЧ.

ха сүлжвн сууцлагаах сана сэлдүүлээр түгэрсийг үзврдэгт зогсоолын арга нэгдүүлжээ.

Наша жүрттөр ацарнай сэрнэ үндүбүтүн таһаарбат туһугар күүһүмүс суоһуурган эбэтэр сууһу туттарган туттунарга, ба-
йааран сыһыаннаһымыларга
кутталлаах сытырхайыһылары
уонна байланыһы ирээтэннэри
туһарга эбэтэрэтибэ ылым-
мыт, А. Н. Бродневинэн уонна
Р. Никонинин илии баттамыт-
бат ацарнай сэринни туоратын
туһунан сооһоһинни аан дойдуга
буһуунулар советскай-аме-
риканскай сыһыаннаһымыларга
историческай кэрбоннээх аат-
тыһаар.

Спр-шарьсар бутуууугэр саамай талы боштуруостартан биридэстэригэр — сэбэлэниини ууротар туһунаа боштуруубу бөлөөһүнэ аан дойдуну муһаара суох тутайатар. «Стратегическай килэс кииринэ» сэбэлэниини илалкитин салгыы хаарчактааһын туһунаа кэнэстэнээр төрүт принципэрээ дэри советскай-америкаанскай документка илин баттааһын туһунаа ибэтиинэриг эмчэ сүткэн астыныһын харгудуһуна.

Л. Н. Брежнев АХШ-ий нэгдсэн советскай-американавай айгээх-тик бигрэг үзэлзэһин айгээхти билээрдиэ хэнтэтэр хэжжэ сага ситиһиллэртэ аравла. Уон үеий-даарыга ситиһиллибэт айгээх сөөлөгэ хэснэс хуйаарын чигч-ийн уонна тууһаны, наука уонна техника, доруубуйа харыстабы-лын уонна тууһаны айгээхти харыстааһын курдук уобаластарга бигрэг үзэлзэһин тууһан хэ-рэгтэһин аны, быстахтык малах-ка, атомнай энергияны айгээх-тик тууһаны, таяа хаһаайысты-батын, транспорт, аян дойду-таары, океаны чигчийн уобалас-тарыгар бигрэг үзэлзэһин туу-һан сөөүзүһиллэртэ ситиһилин-но. Советскай-американавай сөөбөстөр сайдылларыгар Ва-шингтонга илин баттаммэт сө-бөзстэһинээр, эргиссинээр уонна бигрэг үзэлзэһин тууһанын сө-бүлэһин эмнэ көмөһүнөөр.

Советский-американский соглашениями салгы тусууларын историктеригер орутлар үрүк табиакта сибазастаңилары салгылар түбүндү көпөстүтилери ол курдук Президент Нысан 1974 жылда СССР-на калыпдыла

Билэр тилинэ, АХИП-ка Л. Н. Брежнев малдыттааһынан үгүс дыйыһаах түмүктөрө бөдө эбэ иһин Советскай Союз охсууутугар дьобууннаах суубоһунан буолаллар. Иккилэр советскай дьоб. эбэи таптыыр бүтүүн киин-айнах бу малдыттааһынгга уур-бут улахан эрэммэлэрин толор-дулар.

3. БАСКАНОВ,
ССТА ырытааччыта.

Редактор А. Е. ЧИЧИНГАРОВ.

ВИНИГИ ААДЫРЫСПЫТ: почтовой индекс 678700, Чурапчы с. Карл Маркс
уул. 12. ТЕЛЕФОННАРВЫТ: редактор— 9-13-95, редакторы солбуйааччы, эппиз-
тиир секретарь—9-14-95, отделлар— 9-14-95, уонсай—9-15-05.

райкома КПСС и районного Совета депутатов трудящихся Якутской АССР